

gerichtsrat dr. EBERMAYER is van meening (*Deutsche med. Wochenschr.*, 15 Maart 1917), dat ook de secretaris van een arts valt onder de bepaling van § 300 van het Duitsche strafwetboek. Niet ieder, die toevallig in de gelegenheid kan komen, om geheimen van geneeskundigen aard kennis te nemen, bijv. niet de bediende, die de deur opent, is aan deze bepaling onderhevig, maar wel ieder, die den arts bijstaat in de uitoefening van zijn beroep, en daartoe behoort ook het bijhouden der ziektegeschiedenissen of de briefwisseling met de patiënten. De arts, die door onvoldoende instructie van zijn helpers aanleiding er toe is geweest, dat deze een geheim niet hebben bewaard, is niet strafbaar, omdat § 300 slechts van *opzettelijke* schending van het beroepsgeheim spreekt. Voor studenten kan van een *wettelijke* verplichting om te zwijgen, waarvan de schending strafbaar is, geen sprake zijn. Maar de leeraar behoort hen krachtig op hun *zedelijke* verplichting in dit opzicht te wijzen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

GENEESMIDDELBEREIDING IN NEDERLAND EN HET VOORSCHRIJVEN ER VAN DOOR NEDERLANDSCHE ARTSEN.

Bij mijn bezoek aan de Jaarbeurs te Utrecht heb ik uit den aard der zaak in de eerste plaats op de producten der pharmaceutische nijverheid, en wat daarmee in verband staat, mijn aandacht gevestigd. Eenige teleurstelling ondervond ook ik, daar ik hoopte, een overzicht te krijgen van het kunnen, ook op dit gebied, van onze landgenooten. Ik weet, dat er in meer dan één richting gewerkt wordt; uit vertrouwelijke mededeelingen waren mij geslaagde pogingen bekend. Ik hoopte, dat men voor den dag durfde komen, onbevreesd voor buitenlandsche tegenwerking, die zich bovenal bij deze jonge vaderlandsche nijverheid heeft geuit door zwarte-lijst-bedreigingen en onthouden van benodigde utensiliën. De tijd schijnt echter voor een openlijk optreden nog niet rijp en des te meer mag men zich er over verheugen, dat er althans enkelen zijn gevonden, die met hun producten voor den dag durfden komen. De chemische fabriek „Naarden”, de N. V. Fabriek van chemische producten te Schiedam, BROCADES en STHEEMAN en N. V. Olie-industrie, beide te Meppel, de Societeit voor chemische industrie „Katwijk”, de Maatschappij tot bereiding van koolteerproducten te Krimpen a/d. IJssel, de Nederlandsche raffinaderij van petroleum-producten te Haarlem, N. V. Ammoniakfabriek v/h. VAN DER ELST en MATTHES te Weesp, N. V. Chemische fabriek v/h dr. F. C. STOOP, N. V. Hollandsche chemische industrie te Rotterdam, de Maatschappij voor zwavelzuurbereiding v/h C. T. KETJEN & Co. te Amsterdam, e. a. vertegenwoordigden op waardige wijze de chemische en pharmaceutisch-chemische industrie op de Jaarbeurs. Heel tairijk zijn de in de genoemde fabrieken gemaakte produkten niet, maar het goede begin is er en wat mij daarbij zooveel goed deed, was een opmerking van één der fabrikanten, dat men zich in Nederland veel te veel had laten afschrikken door de moeilijkheden, die men elkaar napraatte op buitenlandsche instigatie, en die bij nader onderzoek toch niet zoo groot bleken te zijn. Is men eenmaal tot die overtuiging gekomen, dan is men weldra over het doode punt heen.

Nu zou ik waarschijnlijk het bovenstaande niet onder de aandacht van de lezers van dit *Tijdschrift* gebracht hebben, ware het niet, dat in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* de heer VERMET zich beklaagde over de weinige waardeering, die Nederlandsche geneesmiddelfabrikanten van de zijde van Nederlandsche artsen ondervinden. Nu schijnt het wat vreemd, maar ik verheug mij over het gebrek aan waardeering voor het soort van Nederlandsche geneesmiddelen, die de heer VERMET in zijn stukje bedoelde, en het zou mij nog meer verheugen, indien dit gebrek aan waardeering zich ook uitstreckte over soortgelijke geneesmiddelen uit het buitenland. De soort geneesmiddelen, waarvan bereidingswijze en samenstelling onbekend zijn, verdienen evenmin aanbeveling, als zij van Nederlandschen oorsprong zijn, dan wanneer zij in het buiten-

land worden gemaakt. De Nederlandsche zoowel als de buitenlandsche specialité's verdienen de waardeering van den Nederlandschen geneeskundige niet; hij, die ze voorschrijft, en er zijn helaas niet weinigen, ook onder de Nederlandsche artsen, die dit doen, liefst nog met de bijvoeging „in origineele verpakking”, maakt zich schuldig aan het bevorderen der kwakzalverij. Zou er werkelijk één onder de Nederlandsche artsen zijn, die gelooft, dat de therapeutische kennis, die hij opdoet uit het reclamebillet van den specialité-fabrikant, ontoegankelijk is voor degenen, wien hij het hem in samenstelling, bereiding en feitelijk ook in werking onbekende geneesmiddel heeft voorgeschreven?

Wij hebben in Nederland behoefte aan fabrieken, waarin de enkelvoudige geneesmiddelen worden bereid en aan een goed geleide cultuur van geneeskrachtige grondstoffen. Het zijn deze, die het uitgangspunt voor de behandeling met geneesmiddelen van onze geneeskundigen moeten vormen; onze Nederlandsche apothekers zijn wel in staat, om er de geneesmiddelvormen uit te bereiden, zooals de arts wenscht, dat zij zijn patiënten worden toegediend. Aan de fabricatie van de pillen van dr. A., de pastilles à la . . . ., de injecties zus of zoo, de likeur van . . . ., het extractum naar het onbekende voorschrift van prof. . . . ., bestaat heelemaal geen behoefte. Wij hebben een permanente pharmacopee-commissie, om ons voor dit soort bereidingen goede officieele, en, naar wij hopen, verstandige geneesheeren, om ons goede magistrale voorschriften te geven. Een beetje meer belangstelling voor beide soorten van voorschriften bij onze artsen en wat minder aandacht voor de reclames van de specialité-fabrikanten zou den Nederlandschen zieken ten goede komen en de aandacht onzer fabrikanten wat meer vestigen op de bereiding van de grondstoffen, en wat minder op het zoeken naar voorschriften voor oorspronkelijke en imitatie-specialité's.

Amsterdam, 26 Maart 1917.

P. VAN DER WIELEN.

NEDERLANDSCHE GENEESMIDDELEN EN DE EERSTE NEDERLANDSCHE JAARBEURS TE UTRECHT.

Het zij mij vergund uit een oogpunt van billijkheid een opmerking te maken over een brief van onzen geachten hoofdredacteur in het *Tijdschrift* van 24 Maart 1917. Onjuist toch is het antwoord, door professor VAN RIJNBERK op zijn bescheiden vraag gegeven, waar hij beweert, dat niet veel meer dan niets is gedaan voor propaganda of reclame door de vervaardigers van geneesmiddelen. De N.V. Kon. Pharmac. Fabriek voorheen BROCADES en STHEEMAN te Meppel zond aan vele apotheekhoudende artsen doorlopende bewijzen van toegang voor de Eerste Nederlandsche Jaarbeurs. De heer J. KOERT, apotheker te Utrecht, eveneens. De laatste was zelfs zoo vriendelijk mijn vrouw een kaart ter beschikking te stellen, zich zeker wél bewust, dat een doktersvrouw, en wel vooral een plattelandsdoktersvrouw (zie prof. O. LANZ, dit *Tijdschrift* 24 Febr. 1917, bldz. 538), een krachtig aandeel neemt in de werkzaamheden van haar man. Dat de belangstelling der artsen zoo gering was, ligt, dunkt mij, aan het seizoen; velen toch beweerden, dat zij er niet konden uitbreken; anderen, waaronder ondergeteekende, troffen het helaas slecht, dat zij hun bezoekdag hadden gekozen juist op den datum, waarop het Koninklijk Echtpaar de Jaarbeurs kwam bezichtigen.

Ik ben het volkomen met prof. VAN RIJNBERK eens, dat deze mislukking geen dooddoener voor het vervolg mag zijn, maar juist een aansporing om met frisschen moed door te zetten. Wie weet of de Nederlandsche artsen in het vervolg niet meer belangstelling zullen toonen; zeker zal een opwekkend woord vóóraf, van onze geachte redactie, er veel toe kunnen bijdragen, die belangstelling te verhoogen. Wij zien dus met belangstelling ook met het oog op de Nederlandsche geneesmiddelen, deze tweede Jaarbeurs tegemoet.

Nederhorst den Berg, 27 Maart 1917.

Dr. S. WARTENA.